

Zespół Aspergera

Zespół Aspergera, Asperger's Syndrome (AS) - jest to zaburzenie rozwoju mieszczące się w spektrum autyzmu. Charakteryzuje się upośledzeniem komunikacji dwustronnej, komunikacji słownej i pozasłownej, niechęcią do zaakceptowania zmian, brakiem giętkości myślenia oraz bardzo szczególnymi, ograniczonymi zainteresowaniami.

U osób z zespołem Aspergera występują typowe dla autyzmu odchylenia i deficyty w kontaktach i umiejętnościach społecznych, powtarzające się lub uporczywe zachowania. Podobnie jak wszystkie inne przypadki autyzmu jest to zaburzenie rozwoju o podłożu neurologicznym, którego przyczyny na ogół nie są znane.

Podstawowe objawy zespołu Aspergera:

- upośledzone interakcje społeczne,
- kłopoty z porozumiewaniem się / komunikacją,
- bardzo szczególne zainteresowania / natręctwa,
- powtarzające się rytuały, schematyczne zachowanie się, brak elastyczności.

Kryteria diagnostyczne

- Jakościowe upośledzenie interakcji społecznych objawiające się przynajmniej w jednej z następujących dziedzin:
 - upośledzenie różnego rodzaju czynności pozawerbalnych, regulujących interakcje społeczne,
 - niezdolność do nawiązywania odpowiednich do wieku kontaktów z rówieśnikami,
 - brak spontanicznego szukania okazji do dzielenia się z innymi ludźmi swoimi doświadczeniami,
 - brak wzajemności w kontaktach społecznych lub emocjonalnych.
- Ograniczone, powtarzające się i stereotypowe wzorce zachowania, zainteresowań i czynności, objawiające się przynajmniej w dwóch następujących dziedzinach:
 - zaabsorbowanie jednym lub kilkoma stereotypowymi i ograniczonymi wzorcami zainteresowań,
 - niezmiennie trzymanie się określonych, niefunkcjonalnych zachowań rutynowych, czy rytuałów,
 - stereotypowe lub powtarzające się manieryzmy w zachowaniu lub zainteresowanie elementami przedmiotów.

Zachowania te w znacznym stopniu wpływają negatywnie na funkcjonowanie społeczne dziecka lub inne jego zachowanie.

Kryteria diagnostyczne na podstawie DSM-IV (wg Gillberga)

- Zaburzenia funkcji społecznych z towarzyszącym dużym egocentryzmem; w takich dziedzinach jak:
 - niezdolność do nawiązywania kontaktów z rówieśnikami,
 - brak chęci do nawiązywania kontaktów z rówieśnikami,
 - słaba znajomość kodów społecznych,
 - nieadekwatne reakcje społeczne i emocjonalne.
- Ograniczone zainteresowania i aktywności, w tym:
 - bardziej zapamiętane niż zrozumiane,
 - wyłączanie innych zainteresowań,
 - przywiązanie do powtórzeń.
- Powtarzające się zachowania rutynowe lub rytuały:
 - narzucane sobie,
 - narzucane innym.
- Cechy dotyczące języka i mowy takie jak:
 - możliwe, choć nie obserwowane w sposób ciągły, opóźnienie wczesnego rozwoju mowy,
 - na pozór perfekcyjnie opanowane funkcje ekspresyjne języka,
 - dziwna prozodia, szczególne cechy głosu,
 - upośledzenie rozumienia, obejmujące złą interpretację znaczeń dosłownych i ukrytych.
- Problemy z komunikacją pozawerbalną, obejmujące:
 - ograniczony zakres gestów,
 - niezdarne język ciała,
 - ograniczony zakres lub niewłaściwe stosowanie mimiki,
 - szczególne, "sztywne" spojrzenie,
 - trudności w utrzymaniu bliskiego kontaktu fizycznego.
- Niezgrabność ruchowa.

Uwaga: Nie wszystkie w/w cechy muszą być jednocześnie obecne.

Obraz zespołu Aspergera

- Wykazywanie pewnych szczególnych zainteresowań, które najczęściej skupiają się na określonych problemach intelektualnych (obsesyjne zainteresowania np. matematyką, informatyką, pewnymi aspektami nauki lub czytaniem).

- Trudności ze zrozumieniem zachowań społecznych (zaburzenie empatii), niezdolność do rozumienia potrzeb i punktów widzenia innych ludzi oraz właściwego reagowania na nie, złe odczytywanie sytuacji, reakcje interpretowane przez innych jako ekscentryczne i zniechęcające.
- Słabiej rozwinięte pragmatyczne i konwersacyjne funkcje języka, trudności w prowadzeniu rozmowy opartej na wymianie poglądów, powracanie do tych samych tematów, które budzą zainteresowanie, kłopoty z rozumieniem żartów, często śmiech w nie odpowiednich momentach.

Zespół Aspergera u dziecka w wieku szkolnym

- Występowanie problemów z zachowaniem: hiperaktywność, agresja, wybuchowość, niemożność skupienia uwagi.
- Niedojrzałe kontakty społeczne z rówieśnikami, nieprzystosowanie do grupy rówieśniczej.
- Obsesyjne zainteresowanie pojedynczymi tematami, które mogą przeszkadzać w prowadzeniu lekcji.
- W sytuacjach, które wymagają spontanicznych reakcji, możliwość konfliktów, starć, z nauczycielami lub uczniami (brak możliwości rejestracji drobnych elementów wskazujących na narastanie konfliktu).